

ป่าบ้านาญ

วงจันทร์ วงศ์แก้ว

ราชบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ ประเภทวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา,
2015@yahoo.com

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้คำนิยามของคำว่า ป่า ไว้อย่างไร ขอนำมาแสดงไว้ในที่นี้เป็นอันดับแรก ที่น่าสนใจอีกประการสำหรับผู้เขียนก็คือ คำว่า ป่า นี้เป็นคำไทยแท้ เหมือนคำว่า ชาว แดง ไม่ได้มีที่มาจากภาษาอื่น เช่น ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต

นอกจากพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นราชบัณฑิตยสภา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้คำนิยามของคำว่า ป่า ไว้ดังต่อไปนี้

ป่า

(๑) น. ที่ที่มีต้นไม้ต่าง ๆ ขึ้นมา ถ้าเป็นต้นสัก เรียกว่า ป่าสัก ถ้าเป็นต้นรัง เรียกว่า ป่ารัง ถ้ามีพรรณไม้ชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นอยู่มาก ก็เรียกตามพรรณไม้นั้น เช่น ป่าไผ่ ป่าคา ป่าหญ้า

(๒) (กฎ) ที่ดินรวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย

(๓) น. เรียกปลากัดหรือปลาเข็มที่เป็นพันธุ์เดิมตามธรรมชาติ ว่า ลูกป่า

(๔) (โบ) น. เรียกตำบลที่มีของขายอย่างเดียวกันมาก ๆ เช่น ป่าถ่าน ป่าตะกั่ว

(๕) ว. ที่ได้มาจากป่าหรืออยู่ในป่า เช่น ของป่า ช้างป่า สัตว์ป่า คนป่า, ที่ห่างไกลความเจริญ เช่น บ้านป่า เมืองป่า

(๖) ก. ตีตะไป ในคำว่า ตีป่า

ลูกคำของ "ป่า" คือ ป่าแคะ ป่าซู้ ป่าซ้า ป่าชายเลน ป่าดง ป่าดงดิบ ป่าดงพงไพร ป่าดิบ ป่าแดง ป่าเถื่อน ป่าทึบ ป่าเบญจพรรณ ป่าโปร่ง ป่าผลัดใบ ป่าแพะ ป่าไม้พุ่ม ป่าระนาม ป่าละเมาะ ป่าเลน ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าสูง ป่าเสียงเครื่อง ป่าไผ่

นอกจากนี้ ราชบัณฑิตยสภายังได้จัดทำพจนานุกรมศัพท์ป่าไม้ ซึ่งได้ให้คำนิยามของคำว่า ป่า เปรียบเทียบกับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษไว้ด้วยดังนี้

Forest ๑. ป่า

๑.๑ พื้นที่ที่ปกคลุมด้วยพรรณพืช [มีความหมายเหมือนกับ plant cover และ vegetative cover]

๑.๒ ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๔ ป่า หมายความว่า ที่ดิน รวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย

๒. ป่าไม้

พื้นที่ที่ปกคลุมด้วยไม้ต้น ไม้พุ่ม เป็นองค์ประกอบหลัก ถือเป็นส่วนหนึ่งของพรรณพืชปกคลุม (vegetative cover) และมีความหมายในเชิงพรรณพืชที่ขึ้นปกคลุม ได้แก่

๒.๑ ระบบนิเวศ (ecosystem) ที่มีลักษณะเด่น คือ มีการปกคลุมของเรือนยอดของไม้ต้นที่ต่อเนื่องกัน มากหรือน้อย

๒.๒ สังคมพืช (plant community) ที่มีไม้ต้นและพืชมีเนื้อไม้อื่น ๆ เป็นไม้เด่น โดยขึ้นอยู่ใกล้ชิดกันไม่มากก็น้อย และมีความหมายในเชิงพื้นที่

๒.๓ บริเวณที่มีพรรณไม้นานาชนิดขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นและเป็นบริเวณกว้าง สามารถก่อให้เกิดอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของลมฟ้าอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ มีสัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

๒.๔ ที่ดินผืนใดผืนหนึ่ง เนื้อที่มากกว่า ๓,๑๒๕ ไร่ (๐.๕ เฮกตาร์) มีเรือนยอดปกคลุมพื้นที่อย่างน้อยร้อยละ ๑๐ และไม้ต้นสูงอย่างต่ำ ๕ เมตร ในสภาพธรรมชาติ

บ้านอายุ เป็นคำที่ใช้กับการมีชีวิตหลังเกษียณแล้ว มักจะใช้กับข้าราชการที่มีอายุ ๖๐ ปี สำหรับประเทศไทย ชีวิตบ้านอายุเป็นชีวิตที่พ้นการปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการและมักจะมีเงินเดือนหลังเกษียณแล้ว เรียกว่า บ้านอายุ พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานหรือราชบัณฑิตยสภาให้คำนิยามบ้านอายุว่า น. เงินตอบแทนที่ได้รับราชการหรือทำงานมาเป็นเวลานาน ซึ่งจ่ายเป็นรายเดือนจนตลอดชีวิตเมื่อออกจากงาน โบราณใช้ว่าเบี้ยบ้านอายุ (กฎ) เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมา ซึ่งจ่ายเป็นรายเดือน เมื่อออกจากราชการแล้ว

ส่วนใหญ่แล้วเงินบ้านอายุจะต่ำกว่าเงินเดือนก่อนเกษียณมาก การจัดเตรียมรายได้จากแหล่งอื่นเสริมบ้านอายุที่ได้จากราชการเป็นการวางแผนชีวิตที่รอบคอบและปลอดภัยดี โดยเฉพาะในยุคที่คนมีอายุยืนยาวขึ้น เวลาที่จะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณก็ยาวนานขึ้น ค่าครองชีพก็สูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล หรืออื่น ๆ

คนที่เห็นการณ์ไกลก็จะลงทุนรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อม ผู้เขียนไม่กล้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพราะไม่มีความรู้ในเรื่องหุ้น จึงไม่มั่นใจในเรื่องนี้ แต่มั่นใจว่าการลงทุนซื้อที่ดินน่าจะเหมาะกับข้าราชการเกษียณเพราะโอกาสขาดทุนมีน้อยมากและโลกใบนี้ไม่ขยายใหญ่ขึ้นในขณะที่ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้เขียนก็คิดลงทุนซื้อที่ดินเก็บไว้เป็นทุนเลี้ยงตัวเองหลังเกษียณแต่ก็ใช้ที่ดินเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ในทางเกษตร เช่น สวนยาง สวนผลไม้ ปลูกต้นสักไว้แทนรั้ว เนื่องจากกฎหมายของรัฐยังไม่เปิดโอกาสให้การลงทุนเพื่ออนาคตในที่ดิน ซึ่งจะขึ้นราคาไปหลายเท่า และก็ภาคภูมิใจกับวิสัยทัศน์ของตัวเองที่เริ่มลงทุนซื้อที่ดินตั้งแต่อายุ ๒๒ ปี นับว่าเป็นที่ดินเพื่อบ้านอายุ จนกระทั่งวันหนึ่งได้ขับรถไปเที่ยวชมการทำเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก รายหนึ่งซึ่งโชคดีมากที่ได้ตามญาติไปทำงานก่อสร้างในวังสวนจิตรลดาฯ ตั้งแต่อายุ ๑๗ ปี และพระเจ้าอยู่หัว ร.๙ ได้พระราชทานความรู้ในการทำเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะได้สามารถรักษาที่ดิน ๘ ไร่ที่เดิมใช้ทำนาอย่างเดียวมาทำเกษตรกรรมผสมผสาน แบ่งปลูกป่าบ้างเลี้ยงปลาบ้าง ปลูกผักบ้างปลูกผลไม้บ้างปลูกสมุนไพรบ้าง ทำให้มีรายได้ปลดหนี้ ส่งลูกเรียน และสามารถรักษาที่ดินไว้ได้ ไม่ต้องขายใช้หนี้ เกษตรกรผู้โชคดียรายนี้ได้ทำตามพระราชดำรัสและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรคนอื่น ๆ อีกด้วย

เมื่อผู้เขียนได้เห็นป่า ๓ อย่างประโยชน์ ๔ อย่างของเกษตรกรท่านนี้แล้ว เกิดความคิดเอาคำว่า ป่ามารวมกับคำว่า บ้านอายุ จึงเกิดแนวคิดเป็น ป่าบ้านอายุ ทันทที ในตอนแรกที่เห็นต้นสักอายุประมาณ ๓๐ ปีในที่ดินของเกษตรกรท่านนี้ที่บอกว่ามีคนมาขอซื้อต้นละ ๓๐,๐๐๐ บาท แต่เขาไม่ขายเพราะถ้าแปรรูปขายเองจะมีรายได้ประมาณต้นละ ๑๐๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท ผู้เขียนชำนาญการคิดเลขในใจมาตั้งแต่เด็ก จึงคำนวณได้ทันทีว่าเกษตรกรท่านนี้ (นายประกอบ เกิดผ่อง) จะมีรายได้จากการขายต้นสัก ๑๐๐ ต้นที่มีอายุ ประมาณ ๓๐ ปีนี้ เป็นเงิน ๓ ล้านบาทเป็นอย่างต่ำ ซึ่งถ้าจะขายเดือนละต้นก็จะมีรายได้เดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาทเป็นเวลา

๑๐๐ เดือน หรือได้เงินมากกว่านี้ถ้าแปรรูปเอง ซึ่งนายประกอบบอกผู้เขียนด้วยตนเองว่า อาจได้ถึง ๑๐๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท ถ้าวางแผนการตลาดให้ดี ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ไม้ที่มีค่าเหล่านี้มีแต่จะเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจเมื่ออายุมากขึ้น

ปัจจุบันนี้และในอนาคตการปลูกป่ายังมีรายได้จากการขายคาร์บอนเครดิตโดยไม่ต้องตัดต้นไม้เลย ขณะที่การขายคาร์บอนเครดิตยังเป็นเรื่องใหม่และรายได้ในการขายคาร์บอนเครดิตในประเทศไทยยังต่ำกว่าในต่างประเทศ รัฐบาลไทยได้จัดตั้งองค์การมหาชนขึ้นมาดูแลเรื่องนี้แล้ว ผู้เขียนคงจะได้นำเสนอท่านผู้สนใจในโอกาสต่อไปค่ะ ก็คิดได้ทันทีว่า ป่านี้เป็นบ้านนาถุให้เกษตรกรท่านนี้ได้เลย และคำว่า ป่าบ้านนาถุ ก็ผุดขึ้นมาทันที จึงขอนำมาเล่าสู่กันฟังโดยหวังว่า ทุกท่านที่อ่านบทความนี้จะได้มีแรงบันดาลใจให้ลงมือปลูกป่าในพื้นที่ของตัวเอง โดยเฉพาะเลือกปลูกต้นไม้ชนิดที่ให้เนื้อไม้คุณค่าสูง ยิ่งอายุมากยิ่งได้เนื้อไม้ที่มีประโยชน์และมีค่าทางเศรษฐกิจสูงและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เช่น ต้นสัก ต้นพะยุง นอกจากนี้ ผู้ปลูกป่าบ้านนาถุจะได้ช่วยโลกใบนี้ให้ปลอดภัยจากสภาวะภูมิอากาศแปรปรวน อันเนื่องมาจากการพัฒนาที่ปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ การปลูกป่าจะช่วยลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก โดยการดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ไปสร้างเนื้อไม้ด้วยปฏิกิริยาการสังเคราะห์แสง ซึ่งจะช่วยลดภาวะโลกร้อน

ปัจจุบันนี้หน่วยราชการ เช่น กรมป่าไม้ ได้มีโครงการสนับสนุนการปลูกป่าเศรษฐกิจหลากหลายรูปแบบและได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ อนุญาตให้ตัดไม้เศรษฐกิจมีค่า เช่น ต้นสัก พะยุง ที่ปลูกเองขายได้ ท่านที่สนใจปลูกป่าเพื่อเป็นบ้านนาถุไว้เลี้ยงชีพยามเกษียณสามารถหาข้อมูลได้จากสำนักเศรษฐกิจป่าไม้ ถนนพหลโยธิน กทม.

บทสรุป

ผู้เขียนเสนอศัพท์ใหม่ “ป่าบ้านนาถุ” เพื่อกระตุ้นความคิดให้คนไทยได้มองเห็นโอกาสที่จะเก็บออมเงินลงทุน สร้างทรัพย์สินไว้ใช้ในอนาคตด้วยตนเอง ก็โดยมีความเสี่ยงน้อยที่สุด เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างดี เพราะทั้งที่ดินทั้งเนื้อไม้ล้วนแต่เพิ่มมูลค่าตามกาลเวลาที่เพิ่มขึ้น แถมยังได้บุญได้กุศลที่ผู้ปลูกป่าจะได้ช่วยเหลือทั้งมนุษย์และสัตว์ทุกชีวิตบนโลกใบนี้ให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สมดุลมั่นคงและยั่งยืน

“เรามารปลูกป่าเป็นบ้านนาถุชีวิตกันเถอะ”

บรรณานุกรม

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน; ๒๕๕๖.
ราชบัณฑิตยสถาน. ศัพท์ป่าไม้ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน; ๒๕๔๗.
ประกอบ เกิดผ่อง. เปลี่ยนที่นา 8 ไร่ เป็นป่า-เกษตรผสมผสาน. ช่อง สามอาชีพเพื่อมนุษยชาติ [เข้าถึงเมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=KvW3tjknOqo>